

Teollinen vallankumous nyt

On aika palauttaa mieliin ensimmäisen teollisen vallankumouksen progressiiviset periaatteet ja käynnistää toinen teollinen vallankumous. Yksi ensimmäisen teollisen vallankumouksen syvällisimmistä opetuksista oli, että kansakunnalla on vain kaksi vaihtoehtoa; joko osallistua työnjakoon kansallisilla ja kansainvälisillä markkinoilla tai luopua siitä. Edellinen tuottaa vaurautta ja taloudellista itsenäisyyttä, jälkimmäinen taantumaa ja toisten jalkoihin joutumista.

Ihmiset, jotka uskovat jälkimmäiseen vaihtoehtoon, kuvittelevat, että he voivat poliittisin keinoin korvata työnjakoon osallistumisen. He ovat väärässä. He ovat tuhon apostoleita. He ammentavat voimansa ihmisten erilaisista kokemuksista ja peloista, mutta unohtavat sen perustan, jolle teollinen vallankumous rakentui ja jolle ei ole olemassa vaihtoehtoa.

Teollista vallankumousta ei yksinkertaisesti voida arvioida hyvän ja pahan, oikeudenmukaisuuden ja epäoikeudenmukaisuuden jne. kriteerein. Tässä perustassa on ongelmia, mutta ne ovat satunnaisia, eivät siihen luonnostaan kuuluvia. Ne johtuvat siitä, että poliittiset instituutiot, lainsäädäntö, ihmisten tavat, arvot jne. eivät syystä taitoisesta pysty sopeutumaan teolliseen vallankumoukseen. Todellisessa elämässä filosofit kuten Henri de Saint-Simon ja Karl Marx, ja poliittiset johtajat kuten Lenin, Stalin ja Hitler eivät ole kyenneet esittämään teolliselle vallankumoukselle toimivaa vaihtoehtoa. Siihen eivät ole pystyneet myöskään heidän seuraajansa. He ovat voineet ainoastaan vahingoittaa, hidastaa tai tuhota teollisen vallankumouksen.

Suomen nykyiset ongelmat eivät ole suinkaan ensimmäisen teollisen vallankumouksen seurauksia. Ne ovat seurausta teollisen vallankumouksen perustan ja periaatteiden vastaisesta politiikasta. Näitä poliitikot, yritysjohtajat ja ay-johtajat ryhtyivät korvaamaan politiikalla ja lainsäädäntövallalla. He tuhosivat teollisen vallankumouksen vaurautta generoivat mekanismit vaurauden jakoon erikoistuneilla instituutioilla. Sen tuloksena on Suomi, jossa on yllin kyllin ammattitaitoa apujen ja tukien hankkimiseksi, joka ei liikahda ellei se niitä saa ja joka lupaa kurjuutta ja tuhoa vastineeksi julkisten määrärahojen supistuksille. He syväjädtyivät Suomen, ei teollinen vallankumous.

Toinen teollinen vallankumous voi käynnistyä vain, jos luovutaan uskosta, jonka mukaan keskusvallalla on siinä keskeinen asema. Jos ihmiset itse eivät käynnistä teollista vallankumousta, mikään mahti ei voi sitä heidän puolestaan tehdä. Ensimmäinen teollinen vallankumous oli loistava näyttö siitä, mihin tavalliset jopa kouluja käymättömät ihmiset pystyvät kun heille annetaan mahdollisuus ja vapaus. Entinen Neuvostoliitto on vakuuttava näyttö seurauksista, jotka kaikesta itselleen vastuun ottanut hallitusvalta sai aikaan.

On paradoksaalista, että hallitusvallalla itsellään on avaimet toisen teollisen vallankumouksen käynnistämiseksi. Sen on purettava talouden sääntelyjärjestelmä, jonka se itse on luonut. Sen on irrotettava kaikki tuottajat julkisesta suojauksesta ja pakotettava ne ottamaan osaa työnjaon dynaamiseen prosessiin. Sen on pakotettava ay-liike luopumaan vastikkeetta valta-asemistaan työelämässä, mutta ennen kaikkea yhteiskuntapolitiikassa. Ei ole mitään syytä suojella työttömiä olemattomilta työnantajilta.

Toinen teollinen vallankumous tarvitsee hallitusvaltaa kummikseen aivan kuten ensimmäinenkin. On väärin ajatella, ettei teollinen vallankumous tarvitsisi lainkaan hallitusvaltaa. Hallitusvaltaa tarvitaan edelleen, mutta eri tehtäviin kuin sitä

nyt käytetään. Teollinen vallankumous tarvitsee hallitusvallan, joka on kyllin viisas saattaakseen voimaan Immanuel Kantin kriteerit täyttävät lait. Se tarvitsee hallitusvallan, joka on kyllin voimakas vastustaakseen voimakkaiden erityisintressien vaatimuksia. Se tarvitsee hallitusvallan, joka on kyllin demokraattinen oivaltakseen, että todellinen ongelma on demokratian rajojen etsintä, ei niiden jatkuva ylittäminen.

Edellä sanotun ymmärtämiseksi on syytä tarkastella lyhyesti kahta ajankoh- taista tapausta. Näistä ensimmäinen on lääkäreiden työttömyyden uhka, jota pyritään ratkaisemaan supistamalla lääkärikoulutusta. Työttömyyden perussyy on siinä, että vastavalmistuneiden on harjoitettava julkisissa terveyskeskuksissa ennen kuin he voivat ryhtyä harjoittamaan lääkärin ammattia. Harjoitteluun ei ole kuitenkaan virkoja, koska julkisissa viroissa olevat lääkärit eivät halua tai voi siirtyä yksityiselle sektorille, jota julkinen valta on näkyvästi väheksynyt, paheksunut ja kahlinnut. Muistettakoon vielä miksi harjoittelupakko synnyttiin. Se synnytet- tiin täyttämään kansanterveyslain perusteella luodut virat syrjäisissä kunnissa. Nyt tämän järjestelmän säilyttämiseksi supistetaan lääkärin tarjontaa, teko, joka nostaa väistämättä jo lähitulevaisuudessa lääkäripalveluiden hintaa. Lääkäripal- veluiden hinnan pitämiseksi kurissa ja lääkäreiden useiden kriittisten taitojen yllä- pitämiseksi ja ennen kaikkea niiden lisäämiseksi hallitusvallan tulisi vastoin lää- käreiden ammattiliiton kantaa lisätä koulutettavien lääkäreiden määrää.

Toinen esimerkki koskee arvonlisäveroa. On monia perusteita sen osoittami- seksi, että arvonlisävero on teollisen vallankumouksen periaatteiden vastainen. Jos hallitusvalta haluaa säilyttää ja luoda työpaikkoja, sen tulisi ehdottomasti luo- pua suunnitelmasta ja lopettaa monet muut vastaavat vero-ohjelmat. Vaihtoehdot ovat vähäiset; joko vero ja lisääntyvä työttömyys tai ei veroa ja lisääntyvä työllis- yys. Verolle on kautta aikain keksitty mitä ihmeellisimpiä perusteita, joilla useim- milla ei ole mitään tekemistä teollisen vallankumouksen vaatimusten kanssa. »Teollinen vallankumous nyt» ohjelma edellyttää veroista luopumista todella teh- okkaana keinona lisätä tuotantoa, työllisyyttä ja ihmisten taloudellista itsenäis- yyyttä.

Arvonlisäveroa puolustavista argumenteista kummallisin on se, että sama vero on Euroopan yhteisön muissakin maissa. Jos neuvottelijoistamme on teollisen vallankumouksen agenteiksi, he hankkivat Suomelle oikeuden luopua arvonlisä- verosta ja saada jopa muut maat harkitsemaan samaa.

On monia, jotka eivät hyväksy edellä sanottua, koska heidän mielestään yri- tystenkin tulisi maksaa veroja ainakin jossain järkevässä suhteessa yksityisiin kansalaisiin. Olisi hyvä huomata, että yritysten ei pidä maksaa veroa, koska ne maksavat palkkaa. Koska kansalainen ei maksa kenellekään palkkaa, hän mak- saa veroa palveluista, jotka hän haluaa. Jokaisen yritykseen jäävän ja tuotantoon sijoitetun markan olisi siksi oltava verovapaata.

Monet syväjäädytetyt Suomen asianajajista ovat puolustaneet julkista sään- telyä vetoamalla ulkoisiin vaikutuksiin. Julkinen interventio on nähty keinoksi kor- jata markkinoiden vääristymiä ja lisätä tehokkuutta. Jos julkinen valta haluaa olla tälle käsitykselle johdonmukainen, se ei voi välttyä näkemästä ulkoisia vaikutuk- sia, jotka se itse on saanut aikaan. Keskitetty palkkajärjestelmä on ajanut mark- kinoilta yrittäjiä, jotka eivät pysty maksamaan vaadittuja palkkoja. Erilaiset verot ovat nostaneet tuotteiden hintoja siinä määrin, että köyhimmillä ei ole niihin va- raa. Koska tullimaksut rajoittavat yrittäjiä tuomasta maahan kotimaisia halvempia tuotteita, osa ihmisistä joutuu luopumaan kokonaan kulutuksesta. Ayl-liike on ra- joittanut ainakin joidenkin ihmisten mahdollisuuksia saada työtä. Suuret yritykset ovat saaneet julkisen vallan harjoittamaan politiikkaa, joka on käytännössä vä- hentänyt kilpailua. Useilla julkisilla palveluilla sallitaan monopolien esteetön toiminta. Jos julkinen valta ei pidä näitä sellaisina ulkoisina vaikutuksina, joihin sen on puututtava, se on käytännössä teollisen vallankumouksen vihollinen.

Suomen vaihtoehdot ovat vähissä; joko teollinen vallankumous nyt tai tuho. Taloudellisesta taantumasta meillä on jo nyt kokemuksia. Oppimisen vaihtoehdot ovat tässä: joko oppimme järjestä tai kokemuksen katkeruudesta.

Risto Harisalo